

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Sotsiaalministeerium
info@sm.ee
Suur-Ameerika 1
10122, Tallinn

Teie 05.11.2024 nr 1.2-3/2807-1/

Meie 15.11.2024 nr 5.2-2/32880-2

Eelnõu tagasiside

Sotsiaalkindlustusametile (SKA) on edastatud arvamuse avaldamiseks **hädaolukorra seaduse ja sellega seondult teiste seaduste täiendamise seaduse** eelnõu. SKA tutvus eelnõuga ja esitab selle kohta järgmised tähelepanekud.

1. Eelnõu § 1 punkt 5 (HOS § 17¹) reguleerib elanikkonnakaitse koolitust ja viidatud paragrahvi lõike 2 kohaselt peavad avaliku sektori asutused korraldama oma teenistujatele elanikkonnakaitse koolituse läbimise kord kahe aasta jooksul. Kahtlemata on elanikkonnakaitse ja inimeste ettevalmistamine erinevateks kriisideks oluline, kuid kahtleme, kas iga kahe aasta tagant avaliku sektori teenistujate ühetaoline koolitamine on sellisena proportsionaalne (mõõdukas) meede saavutatava eesmärgi suhtes.
2. Tuginedes praktilistele kogemustele näeme, et kohustuslik veebikoolitus ei pruugi olla ainus ja alati parim viis inimeste teadmiste tõstmiseks. Näiteks on SKA teenistujad käesoleval aastal läbinud Sisekaitseakadeemia poolt korraldatud riigikaitse ja kriisireguleerimise baaskursuse veebikoolituse, kuid selle praktilist väärtust ei ole meile teadaolevalt hinnatud/analüüsitud. On oluline, et kohustuslike koolituste kõrval kaalutaks ka teisi koolitusvajadust tasandavate meetmete kasutamist (nt infopäevi, seminare, õppusi, jms) ja jäetaks võimalus teadlikkuse tõstmiseks ka muudel viisidel kui läbi kohustusliku koolituse läbimise.
3. Teeme ettepaneku kaaluda, kas kohustusliku koolitussagedusega seonduvat on ilmselgelt vajalik reguleerida seadusega või võiks sellega seonduv olla reguleeritud nt määrusega. Seejuures võiks kaaluda suurema paindlikkuse jätmist nii koolitussageduse kui ka koolituse sisu osas. Võib eeldada, et kõigi avaliku sektori töötajate koolitusvajadus ei ole kahe aasta möödudes ühesugune ja hetkel puudub info, mida täpsemalt tuleks iga kahe aasta möödudes koolitada. Kindlasti tuleks kohustusliku (veebi)koolituse puhul arvestada sihtrühma vajadustega ja jälgida, et koolitus sihtrühma kõnetaks.
4. Juhul kui kõigi avaliku sektori töötajatele soovitakse kehtestada koolituskohustus iga kahe aasta järel, siis tuleks sellekohase koolituse ettevalmistamine, väljatöötamine ja pakkumine panna ka mõne konkreetse asutuse ülesandeks. Ei ole mõeldav, et iga asutus hakkaks välja töötama ja ette valmistama oma asutuse töötajatele/ametnikele elanikkonnakaitse koolitust, kuna esiteks peaks elanikkonnakaitse olema keskselt koordineeritud/juhitud. Teiseks nõuab koolituste ettevalmistamine ning korraldamine rahalisi vahendeid ja ressursse. Juhul kui iga asutus peaks hakkama perioodiliselt elanikkonnakaitse koolitust sisse hankima, tekib küsimus, kas kuskilt on üldse sellisel hulgal pädevaid koolitajaid võtta, kes suudaks perioodiliselt koolitada kogu avaliku teenistust (2023 a. andmetel 137 664 töötajat, mille juurde on kavandatud ka arusaadavalt elutähtsa teenuse osutajad). Seejuures näeme, et kui seadusesse lisatakse perioodiline koolitamiskohustus ja seda koolitust tuleks hakata asutustel sisse hankima, siis võib piisaval hulgal koolitajate puudumisel kaasneda sellega asutustele prognoosimatud kulud. Seetõttu on äärmiselt oluline, et kohustusliku koolituse kehtestamisel

ei tekitataks olukorda, kus asutustel tuleks hakata koolitusteenust kalli hinna eest sisse ostma ja kogu vajalik koolitamise kompetents ei liiguks avalikust sektorist erasektorisse.

5. SKA ei ole elanikkonnakaitse koolituse vastu, kuid meie hinnangul vajaks sellega seonduv eelnõu mõjude osa põhjalikumat käsitlust. Nt ei ole eelnõus välja toodud kohustusliku perioodilise koolituse võimalikku mõju asutuste igapäeva tööle ja ei ole selge kui sageli selliseid (uusi) koolitusi korraldama asutakse. Seejuures jäi meile ebaselgeks, et kui asutustel tuleks iga kahe aasta tagant korralda oma teenistujatele kohustuslik koolitus, siis kuidas hakkab praktikas selle koolituse läbimise arvestuse pidamine välja nägema? Kuidas jõuab koolituse läbimise info tööandjateni? Kuidas ja kus hakatakse pidama koolituste läbimise kohta iga teenistuja kohta personaliseeritud arvestust? Tuleb arvestada, et kaheaastane periood on suhteliselt lühike aeg ja suuremate asutuste puhul võib sellekohase arvestuse pidamine muutuda vägagi koormavaks ilma vajaliku infotehnoloogilise toeta. Teiselt poolt tasuks kaaluda, kas iga kahe aasta järgne kohustuslik koolitus (ilma erisusteta) ei või muutuda teatud olukordades ebamõistlikuks. Peame siin silmas, kas selline kohustuslik koolitus peaks täpselt samamoodi kehtima ka nt kriisisituatsioonides ja kriisi lahendamises osalevate asutuse puhul? Oma kogemuste pinnalt näeme, et nt COVID-19 ja põgenike kriiside lahendamised mõjutasid vägagi kriise lahendavate asutuste toimepidevust. Seejuures kerkis kriiside lahendamisel väga selgelt esile ka see, et inimeste hoidmiseks tuleb tõsiselt mõelda sellele, millised ülesandeid peavad inimesed ja asutused ikkagi kriisisituatsioonides täitma, millised neist saaks edasi lükata või ära jätta.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Maret Maripuu
peadirektor

Andrus Jürgens
57833628, Andrus.Jurgens@sotsiaalkindlustusamet.ee

Annika Kaseorg
53826093, Annika.Kaseorg@sotsiaalkindlustusamet.ee

Marge Mägi
54720389, Marge.Magi@sotsiaalkindlustusamet.ee